

ĐỀ KIỂM TRA HỌC KÌ I – NĂM HỌC 2025-2026
MÔN: NGỮ VĂN – LỚP 9
Thời gian làm bài : 90 phút (Không kể thời gian phát đề)

Câu 1: (6,0 điểm) Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:

CHUYỆN TỪ THỨC LẤY VỢ TIÊN

Tóm lược: Năm Quang Thái đời nhà Trần, có người Hóa Châu làm tri huyện Tiên Du, tên là Từ Thức. Cảnh huyện đường có một tòa chùa danh tiếng. Trong chùa có một cây mầu đơn, đến kì hoa nở, người đến xem đông như hội. Một hôm, có người con gái xinh đẹp tuyệt vời, vịn vào cành hoa, không may làm gãy, bị người coi hoa bắt giữ. Động lòng thương, Từ Thức cởi áo gấm chuộc lỗi cho người con gái ấy. Tuy làm quan nhưng thường bị quan trên quở trách là không chuyên tâm do ham thơ, mến cảnh, Từ Thức bèn trả ấn tín, bỏ quan rồi về đi chu du khắp nơi. Một hôm chàng vào một hang động, vô tình lạc tới cõi tiên- tên gọi Phù Lai. Chàng được bà tiên gả vợ cho. Đó chính là tiên nữ Giáng Hương, người con gái làm gãy cành hoa ngày ấy. Ở cõi tiên chừng một năm, Từ Thức nhớ quê nên xin về thăm.

Đoạn trích sau là phần kết của câu chuyện.

[...] Như Từ, từ khi bỏ nhà đi thám thoát đã được một năm, ao sen đã đổi thay màu biếc. Những đêm gió thổi, những sáng sương sa, bóng trắng sáng dòm qua cửa sổ, tiếng thủy triều nghe vắng đầu giường, đối cảnh chạnh lòng, một mối buồn bâng khuâng quấy nhiễu khiến không sao ngủ được. Một hôm, trông ra bể, thấy một chiếc tàu buôn đi về phương Nam, Từ trở bảo Giáng Hương rằng:

- Nhà tôi đi về phía kia kìa, sóng biển cả trời xa, chẳng biết là ở tận đâu.

Rồi nhân lúc rồi, chàng nói với nàng rằng:

- Tôi bước khách bơ vơ, lòng quê bịn rịn, lệ hoa thánh thót, lòng có héo hon, dám xin thể tình mà cho được tạm về, chẳng hay ý nghĩ nàng thế nào?

Giáng Hương bùi ngùi không nở dứt. Từ lang nói:

- Tôi xin hẹn thời kỳ bao nhiêu lâu, để về cho bạn bè gặp mặt và thu xếp việc nhà cho yên, sẽ lại đến đây để với nàng cùng già ở chốn làng mây bến nước.

Giáng Hương khóc mà nói:

- Thiếp chẳng dám vì tình phu phụ mà ngăn cản mối lòng quê hương của chàng. Song cõi trần nhỏ hẹp, kiếp trần ngắn ngủi, dù nay chàng về nhưng chỉ e liễu sân hoa vườn không còn đâu cảnh tượng như ngày trước nữa.

Nàng nhân thưa với phu nhân, phu nhân nói:

- Không ngờ chàng lại mắc mớ vì mối lòng trần như vậy.

Nhân cho một cỗ xe cảm vân để chàng cưỡi về. Nàng cũng đưa cho chàng một bức thư viết vào lụa mà nói:

- Ngày khác trông thấy vật này, xin đừng quên mối tình ngày cũ.

Rồi tràn nước mắt mà chia biệt.

Chàng đi chỉ thoát chốc đã về đến nhà, thì thấy vật đổi sao dời, thành quách nhân gian, hết thấy đều không như trước nữa, duy có những cảnh núi khe là vẫn không thay

đổi sắc biếc màu xanh thuở nọ. Bèn đem họ tên mình hỏi thăm những người già cả thì thấy có người nói:

- Thuở bé tôi nghe nói ông cụ tam đại nhà tôi cũng cùng tên họ như ông, đi vào núi mất đến nay đã hơn 80 năm, nay đã là năm thứ 5 niên hiệu Diên Ninh, là đời ông vua thứ ba của triều Lê rồi.

Chàng bấy giờ mới hậm hực, bùi ngùi. Mở thư ra đọc, thấy có câu: "Kết lưà phượng ở trong mây, duyên xưa đã hết, tìm non tiên ở trên bể dấp khác còn đâu!" mới biết là Giáng Hương đã nói trước với mình những lời ly biệt. Chàng bèn mặc áo cừu nhẹ, đội nón lá ngắn, vào núi Hoành Sơn, rồi sau không biết đi đâu mất.

(Trích Từ Thức lấy vợ tiên, Truyền kì mạn lục - Nguyễn Dữ, Văn xuôi tự sự Việt Nam thời trung đại - tập 1, NXB Giáo Dục, trang 259 - 260)

a. Những dấu hiệu nào giúp em nhận biết văn bản chứa đoạn trích trên thuộc thể loại truyền kì? Nêu ít nhất 2 dấu hiệu. (1.0 điểm)

b. Vì sao Từ Thức chia tay để về thăm quê và hẹn sẽ trở lại mà Giáng Hương lại "bùi ngùi không nở dứt", "tràn nước mắt mà chia biệt"? Là một nàng tiên nhưng Giáng Hương có phẩm chất đáng quý gì của con người? (1.0 điểm)

c. Xác định lời dẫn và cách dẫn trong câu sau: Mở thư ra đọc, thấy có câu: "Kết lưà phượng ở trong mây, duyên xưa đã hết, tìm non tiên ở trên bể dấp khác còn đâu!" mới biết là Giáng Hương đã nói trước với mình những lời ly biệt. (1.0 điểm)

d. Từ nội dung văn bản, em có đồng tình với việc Từ Thức rời bỏ cõi tiên để tìm về quê cũ không? Tại sao? (1.5 điểm)

e. Nhà thơ Đỗ Trung Quân có viết "Quê hương nếu ai không nhớ. Sẽ không lớn nổi thành người." Nỗi nhớ quê hương, tình yêu quê hương đất nước không là lời nói suôn mà phải được thể hiện bằng những hành động cụ thể. Là thế hệ trẻ, các em sẽ biểu hiện tình yêu đất nước như thế nào? (1.5 điểm)

Câu 2: (4,0 điểm)

Em hãy viết một bài văn (khoảng 1 trang giấy thi) phân tích nét đặc sắc về chủ đề hoặc một yếu tố nổi bật của hình thức nghệ thuật.(cốt truyện, cách xây dựng nhân vật, chi tiết tiêu biểu, ...) trong đoạn trích "Chuyện Từ Thức lấy vợ tiên" (Truyền kì mạn lục - Nguyễn Dữ)

-----HẾT-----